

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **G. M. G.,** zastoupená Mgr. Markem Urbišem, advokátem se sídlem Partyzánská 18, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava,** Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 2011, č. j. 22 A 181/2010 - 10,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

III. Odměna advokáta Mgr. Marka Urbiše se určuje částkou 5760 Kč. Tato částka bude vyplacena k rukám advokáta z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci rozhodnutí.

Odůvodnění:

Dne 8. 11. 2010 byl Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) doručen návrh žalobkyně označený jako „*Správní žaloba proti rozhodnutí ředitele Věznice Opava, plk. Mgr. Ivo Turoka, týkající se výzvy žalobkyně ohledně hodnocení*“.

Ve svém podání žalobkyně uvedla, že dne 29. 10. 2010 vyzvala ředitele věznice k opravě hodnocení ze dne 19. 10. 2010, které bylo zasláno Okresnímu soudu v Opavě za

účelem rozhodování o žádosti žalobkyně o podmíněném propuštění. Dne 5. 11. 2010 byla žalobkyně seznámena s rozhodnutím ředitele žalované, který tuto výzvu odmítl s tím, že na znění daného hodnocení trvá. Dle žalobkyně obsahuje hodnocení nepravdivé a nepřesné údaje. Žalobkyně konstatovala, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, jíž se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Žalobkyně zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů. Avizovala žalobu doplnit prostřednictvím ustanoveného advokáta.

Krajský soud žalobkyni k její žádosti usnesením ze dne 1. 12. 2010, č. j. 22 A 181/2010 - 7, ustanovil zástupcem Mgr. Marka Urbiše, advokáta. Ten následně podáním ze dne 30. 12. 2010, doručeným Krajskému soudu v Ostravě dne 7. 1. 2011, doplnil žalobu a uvedl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 11. 2010, kterým byla odmítnuta žádost žalobkyně o opravu hodnocení její osoby ze dne 19. 10. 2010. Předmětné hodnocení bylo vypracováno pro řízení vedené před Okresním soudem v Opavě pod sp. zn. 5Pp 231/2010 o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Proti uvedenému hodnocení žalobkyně již od počátku brojila, když s obsahem tohoto hodnocení nesouhlasila a žádala o provedení opravy tak, aby příslušný soud měl o její osobě objektivní informace. Žalobkyně navrhla, aby byla vyžádána jako důkaz její žádost ze dne 29. 10. 2010, napadené rozhodnutí žalované ze dne 5. 11. 2010 a spis OS Opava sp. zn. 231/2010. Navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

Krajský soud předmětné podání žalobkyně posoudil jako žalobu proti rozhodnutí žalované o hodnocení osoby žalobkyně a tuto žalobu usnesením ze dne 26. 5. 2011, č. j. 22 A 181/2010 - 10, odmítl.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud dospěl k závěru, že *„hodnocení odsouzeného pro účely řízení o jeho podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody před trestním soudem není výsledkem rozhodování o právu či povinnosti odsouzeného v oblasti veřejné správy, ale jde jen o hodnocení osoby odsouzeného, které trestnímu soudu slouží jako jeden z důkazů pro jeho rozhodnutí o podmíněném propuštění. Hodnocení osoby odsouzeného vypracované Vězeňskou službou ČR tedy není způsobilé zasáhnout do hmotných práv odsouzeného a nejde ani proto o rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s."* Proto krajský soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka") prostřednictvím ustanoveného advokáta kasační stížností, již výslovně opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že dne 21. 10. 2010 podala řediteli žalované stížnost na Mgr. S., protože tento vychovatel vypracoval na osobu stěžovatelky hodnocení, které se nezakládalo na pravdě. Hodnocení ze dne 19. 10. 2010 nebylo sepsáno objektivně a obsahovalo neúplné informace. Proto řediteli žalované napsala výzvu k tomu, aby sjednal nápravu hodnocení. Ředitel sjednání nápravy odmítl. Tím byla stěžovatelka poškozena na

svých právech. Stěžovatelka poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS.

Žalovaná ke kasační stížnosti uvedla, že v předmětné věci nebyl vydán žádný správní akt. Hodnocení bylo zpracováno objektivně a se stanoviskem ředitele byla odsouzená seznámena dne 5. 11. 2010.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, přist. na www.nssoud.cz). Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu zabývat se věcí in meritum, tj. zákonností napadeného výsledku činnosti žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení tak může být toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl, přitom dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jakkoli krajský soud odůvodnil své rozhodnutí poměrně stručně, vyplývá z něj, proč nepovažoval rozhodnutí žalované za rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., neboť, jak uvedl, hodnocení osoby odsouzeného není způsobilé zasáhnout do hmotných práv odsouzeného, neboť je jedním z důkazů pro rozhodnutí trestního soudu pro rozhodování o podmíněném propuštění.

Nejvyšší správní soud se se závěrem krajského soudu ztotožňuje.

Dle § 65 odst. 1 s. ř. s. upravujícího žalobní legitimaci, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Rozšířený senát zdejšího soudu v usnesení č. j. 8 As 47/2005 - 86 ze dne 21. 10. 2008, na jehož závěry odkazuje v kasační stížnosti stěžovatelka, ohledně aktivní

žalobní legitimace dle § 65 odst. 1s. ř. s. dále dovodil, „*že žalobní legitimace ve správním soudnictví by napříště neměla být svázána s existencí ex ante přesně specifikovaných veřejných subjektivních hmotných práv žalobce, ale s tvrzeným zásahem do právní sféry žalobce. Tak tomu bude vždy v situaci, kdy se jednostranný úkon orgánu moci výkonné, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká právní sféry žalobce. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil či zrušil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se - podle tvrzení žalobce v žalobě – negativně projevil v jeho právní sféře (nověji viz např. též rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 – 197).*“

Povahou rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval též v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, publikovaném pod č. 2206/2011 Sb. NSS, v němž uvedl, že „*formální definiční znaky (správního) rozhodnutí definice „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. sice sama o sobě neobsahuje, jsou však přítomny jako znaky vymezující nezbytné vlastnosti přezkoumávaného aktu na těch místech dílu prvního části druhé s. ř. s., která se týkají např. časových podmínek podání žaloby (oznámení rozhodnutí jako zásadně písemného formalizovaného aktu) či vlastností, které nutně musí mít, aby obstál v přezkumu (přezkoumatelnost; náležitosti, mj. formální, které vylučují, že by šlo o akt nicotný)*“. Rozšířený senát tedy rozhodnutí definoval jako formalizovaný a standardizovaný akt se zákonem předepsanými náležitostmi umožňujícími rychle a jednoduše rozpoznat původce i adresáta (adresáty) takového aktu, obsah práv a povinností jím upravených i důvody, pro které je do nich zasahováno. Zároveň rozšířený senát vymezil i pojem rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. v materiálním slova smyslu, přičemž zdůraznil, že na neformální úkon správního orgánu by bylo možné nahlížet jako na rozhodnutí v materiálním smyslu jen tehdy, pokud by šlo o akt, který by po obsahové stránce měl povahu „rozhodnutí“ ve smyslu definice obsažené v § 65 odst. 1 s. ř. s. a měl mít podle zákona též formu správního rozhodnutí, avšak který by pro procesní pochybení správního orgánu nebyl v takto předepsané formě vydán.

Dle § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba je nepřípustná také tehdy, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.

Dle § 70 písm. a) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími.

Ve smyslu výše uvedených ustanovení jsou ze soudního přezkumu vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou po materiální stránce rozhodnutími, tedy právě úkony, jimiž se nezakládá, nemění, neruší či závazně neurčuje žádné právo nebo povinnost. Pro posouzení, zda rozhodnutí podléhá přezkumu ve správním soudnictví, je podstatné to, zda jím bylo v materiálním slova smyslu zasaženo do práv žalobce.

V projednávané věci stěžovatelka napadla osobní hodnocení vypracované ředitelem žalované pro účely podmíněného propuštění stěžovatelky z výkonu trestu odnětí svobody. Zákonné předpoklady podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody vymezuje obecně § 88 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, dle kterého soud může odsouzeného podmíněně propustit na svobodu po výkonu poloviny uloženého nebo na základě rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu, jestliže odsouzený po

právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu, svým chováním a plněním povinností prokázal polepšení a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život, nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného. Povinností soudu v předmětném řízení je získat pro své rozhodnutí o podmíněném propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody dostatek skutkových podkladů, z nichž lze spolehlivě usoudit, zda byly předpoklady pro podmíněné propuštění splněny. Jedním z podkladů, jež se vypracovává na dožádání soudu konajícího řízení o podmíněném propuštění, je i hodnocení osoby odsouzeného. Hodnocení odsouzeného je tedy jedním z důkazních prostředků, který je spolu s ostatními podroben dokazování při soudním jednání. Při dokazování je odsouzený oprávněn se ke každému prováděnému důkazu vyjádřit. Pokud odsouzený považuje hodnocení za nepravdivé, neúplné, či zpracované podjatou osobou, může uplatnit příslušné námitky při jednání soudu, případně tyto vtělit do opravného prostředku směřujícího proti rozhodnutí soudu, není-li spokojen s hodnocením tohoto důkazního prostředku provedeného soudem. Pokud je hodnocení odsouzeného toliko podkladem pro rozhodnutí soudu o podmíněném propuštění z výkonu trestu, nemohou být odsouzenému již jeho vypracováním přiznána jakákoliv veřejná subjektivní práva či povinnosti. Do právní sféry odsouzeného by mohlo být zasaženo až úkonem následným, a to zamítnutím žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu, který je možno napadnout opravným prostředkem.

Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem uzavírá, že hodnocení stěžovatelky vypracované ředitelem pro účely rozhodování o podmíněném propuštění stěžovatelky z výkonu trestu není rozhodnutím dle § 65 s. ř. s., neboť této jeho vypracováním nebyla založena žádná práva ani povinnosti veřejnoprávní povahy. Krajský soud tedy nepochybil, pokud žalobu stěžovatelky jako nepřípustnou odmítl.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, tyto jí však nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena zástupcem z řad advokátů, ustanoveným jí už krajským soudem v řízení o žalobě (§ 38 odst. 8 věta poslední s. ř. s.). V takovém případě platí náklady zastoupení stát. Ustanovenému zástupci stěžovatelky byla za zastoupení v řízení o kasační stížnosti přiznána odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 4800 Kč [dva úkony právní služby po 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, za sepis kasační stížnosti a dále režijní paušál 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu], se zvýšením o částku připadající na DPH ve výši 20 %, celkem tedy 5760 Kč. O odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného advokáta za řízení o žalobě před krajským soudem přísluší rozhodnout krajskému soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. října 2012

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu